

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

č. j. ČŠIJ-442/11-J

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola a Mateřská škola Šlapanov, příspěvková organizace
Sídlo:	Šlapanov 1, 582 51 Šlapanov
IČO:	75 017 687
Identifikátor:	600 087 000
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Josefem Špinarem, ředitelem školy
Zřizovatel:	obec Šlapanov
Místo inspekční činnosti:	Šlapanov 1
Termín inspekční činnosti:	12. až 14. říjen 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a mateřskou školou podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů; zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Aktuální stav školy

Právnícká osoba vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní družiny a školní jídelny. Areál školy je umístěn v klidné části obce, jeho součástí jsou také školní hřiště a pozemek, který je z větší části parkově upraven.

Dvoutřídní mateřská škola je umístěna v samostatné budově v areálu školy. Ke své činnosti využívá i školní zahradu a hřiště.

V době konání inspekční činnosti bylo v mateřské škole zapsáno 39 dětí, což představuje naplněnost 78 % vzhledem k nejvyššímu povolenému počtu dětí. Počet dětí se ve srovnání s předchozími lety zvyšuje. V posledním roce před vstupem do základní školy je 9 dětí, odloženou školní docházku mají 2 děti. V současné době nenavštěvuje mateřskou školu žádné dítě se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).

Úplata za předškolní vzdělávání je pro tento školní rok stanovena ve výši 200 Kč.

Vzdělávání probíhá podle aktualizovaného Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání ZŠ a MŠ Šlapanov (ŠVP PV). Mateřská škola se zaměřuje na zdravý životní styl a poznávání přírody. Hlavní cíle školy korespondují s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV), v průběžných cílech je kladen důraz na výchovu ke zdraví, samostatnost a toleranci.

Plně organizovanou základní školu se sedmi třídami (2. a 4. ročník a 3. a 5. ročník jsou spojené) navštěvuje 91 žáků, což představuje naplněnost 38 % vzhledem k nejvyššímu povolenému počtu žáků. Stejně jako v uplynulém období byla zřizovatelem škole udělena výjimka z minimálního průměrného počtu žáků ve třídě. Podle sdělení ředitele školy by počet žáků v několika příštích školních letech měl zůstat přibližně stejný.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (ŠVP ZV) s názvem Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ZŠ a MŠ Šlapanov.

Zájmové vzdělávání ve školní družině probíhá podle školního vzdělávacího programu pro školní družinu. Tento dokument zatím není v plném souladu s požadavky vyjádřenými školským zákonem a je třeba jej doplnit.

Od poslední inspekční činnosti došlo k pozitivnímu posunu v oblasti materiálních podmínek. Zřizovatel koncepčně v rámci možností do svého zařízení investuje. Bylo provedeno zateplení budovy včetně výměny oken, vyměněna vodoinstalace, rekonstruována sociální zařízení a další.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP PV a ŠVP ZV

Mateřská škola

Na základě požadavků školského zákona vydal ředitel školy ŠVP PV a zveřejnil jej na přístupném místě ve škole. Uvedený dokument zohledňuje vnější prostředí a reálné podmínky školy. Součástí vzdělávací nabídky je specifický program zaměřený na výuku plavání. Dětem s vadnou výslovností poskytuje mateřská škola v rámci možností individuální podporu rozvoje správné řeči ve spolupráci s klinickým logopedem. V rámci nadstandardní nabídky seznamuje škola děti s výukou hry na flétnu jako pomoc při prevenci respiračních obtíží v raném věku. Vzdělávací nabídku ŠVP PV obohacují divadelní představení pro děti, návštěvy knihovny, společné turistické vycházky, exkurze apod. Úplného souladu se zásadami RVP PV dosáhne dokument doplněním kritéria, které se týká obsahu vzdělávání a evaluace.

Zaměření integrovaných bloků je široké, poskytuje dětem dostatek zajímavých a různorodých vzdělávacích příležitostí a podnětů. Zejména prostřednictvím prožitkového učení a přímého pozorování jsou děti přirozeně vedeny k vnímání skutečnosti a získávání zkušeností. Obsah integrovaných bloků podporuje vytváření většiny funkčních gramotností. Pozitivně byla hodnocena podpora naplňování ŠVP PV prostředky informačních technologií.

V souvislosti se zajištěním stravování v přízemních prostorách docházelo k přeorganizovanosti činností dětí, zejména těch nejmenších. Při inspekční činnosti bylo v době podávání stravy v jedné třídě 36 dětí, čímž byl překročen povolený počet dětí ve třídě (§ 23 odst. 3 školského zákona, § 2 vyhlášky č. 14/2004 Sb. o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů). V přímé souvislosti s touto skutečností mateřská škola plně nerespektovala věkové zvláštnosti dětí a jejich biorytmus, nezohlednila individuální tempo dětí a plně nepodporovala sebeobslužné a společenské návyky včetně kultury stolování a psychosociálních podmínek. Z uvedeného vyplývá riziko v oblasti organizace vzdělávání a efektivního využití podmínek školy, jež má vliv na kvalitu průběhu vzdělávání dětí.

Vzdělávací činnost učitelky v mateřské škole vycházela ze stanovených cílů. Učitelky měly připravené prostředí ke vzdělávání a nabízely dětem různé příležitosti k hlubšímu poznávání, přemýšlení a chápání dané tematiky. Výuka byla diferencovaná, využívány byly různé výukové formy a metody práce. Pozitivně lze hodnotit využití prožitkového učení a zařazení pohybových aktivit. Při některých hromadných činnostech však docházelo z důvodu velké časové náročnosti k upadání zájmu a soustředěnosti dětí, na což učitelky nereagovaly. Průběžné hodnocení úspěšnosti dětí a jejich vzdělávacích výsledků bylo formulováno převážně učitelkou, čímž neúmyslně ovlivňovala jejich sebehodnocení. Děti měly dostatečný prostor pro rozvíjení souvislého vyjadřování a sebereflexi. Kultivace pozitivní komunikace, spolupráce, participace a vzájemné pomoci byla podporována a posilována v průběhu celého dne, mimo jiné také nastavenými pravidly soužití ve třídě, jež děti v průběhu činností většinou dodržovaly. Zejména starší děti prokazovaly dobré znalosti a dovednosti ve většině vzdělávacích oblastí. V rámci úspěšného naplňování ŠVP PV jsou podporovány gramotnosti předmatematická, předčtenářská, přírodovědná, sociální a informační a jsou postupně rozvíjeny klíčové kompetence. Škola vytváří dětem maximální podporu v dosažení úspěchu na základě jejich možností a schopností. Jejich výsledky jsou pravidelně vyhodnocovány.

Významnou zpětnou vazbou je přímé sledování úspěšnosti dětí při přechodu na 1. stupeň základní školy. Velmi pozitivně lze hodnotit také spolupráci mateřské a základní školy, zejména v organizování společných školních a mimoškolních akcí.

Základní škola

Školní vzdělávací program není v souladu s rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Je třeba zejména přepracovat oblast průřezových témat a doplnit učební osnovy. Při naplňování učebního plánu škola chybně organizuje výuku dalšího cizího jazyka (německý jazyk), který je zařazen jako povinný předmět. Ve školním roce 2011/2012 měl být nabídnut jako volitelný předmět současně s nabídkou dalších volitelných předmětů. Současná podoba posuzovaného dokumentu zatím neumožňuje pedagogům školy účinně plánovat výuku. V úvodu ŠVP ZV škola uvádí, že bude provádět každoročně aktualizaci dokumentu. Tyto aktualizace však neprobíhají důsledně.

Při organizaci výuky škola dlouhodobě porušuje ustanovení § 1 odst. 5 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, které stanovuje délku přestávek. Tuto skutečnost zdůvodňuje nepříznivou situací v dopravní obslužnosti. Zejména délka přestávky mezi

3. a 4. vyučovací hodinou, která činí pouze 5 minut, negativně ovlivňuje psychohygienické podmínky výuky. Podle sdělení ředitele školy již několik let nemusí být krácena délka poslední odpolední vyučovací hodiny. Zastaralá a nepřesná informace o této úpravě výuky, která byla zveřejněna na internetových stránkách školy, byla opravena v průběhu inspekční činnosti.

Positivně lze hodnotit vytvoření podmínek pro relaxaci žáků o přestávce mezi 2. a 3. vyučovací hodinou. Starší žáci mohou hrát v tělocvičně míčové hry, pro mladší je připraven čaj ke svačině ve školní jídelně.

Přestože je ve většině tříd nízký počet žáků, nebyla výuka organizována s ohledem na toto zřejmé specifikum. Výrazně převažovalo jednostranné působení pedagogů, po společném zopakování učiva následoval výklad a společné procvičování. Úkoly byly ukládány všem stejné, bez pokusu o obsahovou diferenciaci. Po zadání úkolů byly občas ještě sdělovány doplňující informace a návody a soustředění žáků tím bylo rušeno. Chybělo dostatečné střídání činností a aktivizující metody pro zvýšení pozornosti žáků. Úvodní a průběžná motivace byla patrná především ve výuce na 1. stupni a v navštívené hodině přírodopisu, jejíž průběh u žáků příkladně rozvíjel přírodovědnou gramotnost.

Orientace některých vyučujících na obsah učebnic a nedostatečné plánování obsahu učiva s ohledem na podmínky (např. volba učiva, které souvisí s ročním obdobím a možností názorných ukázek a přímého pozorování) negativně ovlivňují naplňování ŠVP ZV a rozvoj klíčových kompetencí, především k učení. Bezprostředními kontakty mezi vyučujícími a žáky, mezi žáky navzájem a společnými akcemi pro mladší a starší žáky jsou rozvíjeny komunikativní a sociální kompetence a sociální gramotnost. Jejich podpora přímo ve sledovaných hodinách nebyla dostatečná především s ohledem na využití vyučovací metody. Práce ve skupinách byla zaznamenána pouze v hodině anglického jazyka. Nebyla však organizována tak, aby docházelo k efektivní dělbě práce mezi žáky. Ostatní vyučující nevyužili práci ve skupinách, ani jiné kooperativní metody.

Ve sledovaných hodinách tříd s více ročníky byla výuka s ohledem na náročnost organizace pečlivě plánovaná, byl střídán rytmus činnosti společné a samostatné práce. Žáci měli dobré pracovní návyky a pozorně vnímali zadání samostatných prací. Nebyly připraveny doplňující činnostní aktivity pro žáky s rychlejším tempem práce, což mělo za následek nižší efektivitu organizace jednotlivých činností.

Vzhledem k tomu, že vyučující neměli předem připraveny dostatečně různé formy kontroly samostatné práce, byla tato kontrola omezena jen na společnou opravu. Úspěšnější žáci tak byli nuceni čekat na ostatní, méně úspěšní zase práci nestihli a neměli dostatek příležitostí k zamyšlení nad příčinami chybných řešení. Nedostatečná kontrola písemného projevu v anglickém jazyce se projevila velkým počtem neopravených chyb v žákovských sešitech.

Pro prohlubování informační gramotnosti má škola jen základní podmínky. V jazykové učebně je umístěna interaktivní tabule, v kmenových třídách počítače pro žáky nejsou, jsou jim k dispozici pouze v učebně informatiky. Ve sledovaných hodinách nebyla uplatněna počítačová podpora. Organizace výuky předmětu informační a komunikační technologie v letošním školním roce neodpovídá údajům uvedeným ve školním vzdělávacím programu.

Vyučujícím se i přes uvedené nedostatky dařilo udržet přátelskou pracovní atmosféru, v části sledovaných hodin i pozornost žáků.

Při identifikaci žáků se specifickými vzdělávacími potřebami škola spolupracuje s poradenským zařízením. V době inspekční činnosti se ve škole nevzdělával žádný žák podle individuálního vzdělávacího plánu. Dva žáci s vážným tělesným postižením jsou při výuce zohledňováni a individuálně podporováni. Žákům se specifickými vzdělávacími potřebami byly ve sledovaných hodinách vytvořeny podmínky pro jejich úspěšný

rozvoj jen částečně, chyběla účinná diferenciacíe zadávané práce. Potřeba metodické podpory pedagogů v oblasti péče o žáky se SVP nebyla v plánu dalšího vzdělávání zohledněna.

Malý počet žáků ve třídách umožňuje sledovat úspěšnost žáků. Výsledky jejich práce jsou pravidelně vyhodnocovány v rámci jednání pedagogické rady a vzájemnými konzultacemi vyučujících. Škola využívá externí hodnocení ke srovnávání výsledků žáků školy v celorepublikovém měřítku, vhodně zařadila externí testování i pro žáky 8. ročníku jako jeden z ukazatelů při volbě dalšího vzdělávání. Veřejnost je informována o úspěšných výsledcích žáků ve sportovních i znalostních soutěžích. Ve sledovaných hodinách bylo jen sporadicky využito sebehodnocení, vzájemné hodnocení žáků a zpětná vazba směrem k organizaci výuky.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Styl řízení školy vychází především z osobního kontaktu všech zaměstnanců a je zaměřen na operativní řešení vzniklých problémů. Hospitační činnost ředitele školy zatím není účinným nástrojem ovlivňujícím metody výuky jednotlivých učitelů. Méně zkušeným a začínajícím pedagogům nebyla poskytnuta dostatečná metodická podpora. Pozitivně lze hodnotit vzájemné návštěvy v hodinách, které jsou organizovány pro některé vyučující. Celkově však působení pedagogů není jednotné a není v dostatečné míře koordinováno. Bylo zjištěno, že ředitel školy nevydává rozhodnutí o přestupu žáka. Další dokumentace je vedena v požadovaném rozsahu, obsahuje však časté dílčí nepřesnosti.

Vzdělávání v mateřské škole v současné době zajišťují tři kvalifikované učitelky. Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) je nastaveno v plánu dalšího vzdělávání, který však nevychází z evaluační činnosti a má tak pouze formální charakter. Do doby inspekční činnosti spočívalo DVPP zejména v samostudiu.

Činnost mateřské školy probíhala ve dvou hernách, z nichž jedna slouží zároveň jako ložnice a jídelna, a třídě, která je využívána pouze k pohybovým aktivitám. Mateřská škola je dobře vybavena didaktickým materiálem, hračkami, pomůckami. Nábytek odpovídá antropometrickým požadavkům. Pozitivně lze hodnotit výzdobu interiéru budovy, na níž se děti podílejí svými výrobky a pracemi.

Vzdělávání v základní škole zajišťuje 11 pedagogických pracovníků. Čtyři vyučující nejsou dle zákona o pedagogických pracovnících odborně kvalifikováni, z toho třídní učitelka I. třídy může přímou pedagogickou činnost vykonávat vzhledem ke splnění podmínky dosažení požadovaného věku a délky praxe. Nekvalifikovanost se negativně odrazila ve sledované hodině anglického jazyka především po stránce metodické. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků základní školy má kromě sportovní oblasti stejně jako v mateřské škole pouze formální charakter a nevychází ze systematické evaluace vzdělávacího procesu.

Výuka v základní škole probíhá v prostorných učebnách. Většina učeben je však dosud vybavena starým, opotřebovaným nábytkem a lavicemi bez možnosti výškového nastavení. Uvedená výměna oken přispěla nejen k vyšší tepelné pohodě v budově, ale společně s dalšími stavebními úpravami zvýšila i celkovou kvalitu prostředí školy. Získané finanční prostředky z projektu Evropské unie Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách byly z největší části použity pro krytí zvýšených nároků na platy pedagogů při dělení tříd. Zatím nebylo využito těchto prostředků pro zkvalitnění vybavení v oblasti ICT a dalších pomůcek.

Škola hospodaří zejména s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu tj. s přímými náklady na vzdělávání a s účelově určenými finančními prostředky na rozvojové programy. Z finančních prostředků obce byly hrazeny provozní náklady, zřizovatel dále přispívá i na náklady na vzdělávání.

Škola dodržuje podmínky k přijímání dětí a žáků. V dostatečném časovém předstihu a standardním způsobem informuje rodičovskou veřejnost o své vzdělávací nabídce, o způsobu přijímání k předškolnímu a základnímu vzdělávání a o službách, které poskytuje.

Zpracovaný minimální preventivní program, možnost sportovního vyžití žáků o přestávkách pod dozorem, nabídka zájmových činností a včasná jednání s rodiči při zjištění problému vedou k eliminaci rizikového chování.

Zákonní zástupci dětí a žáků jsou informováni o činnosti a plánovaných akcích. Dalšími partnery jsou poradenská zařízení, školská rada, zřizovatel a organizace v obci. Součástí Dnů otevřených dveří jsou i vystoupení žáků, škola pořádá sportovní a další akce, na které zve i rodiče.

Závěry, celkové hodnocení školy

Česká školní inspekce ukládá přijmout opatření k odstranění nedostatků v těchto bodech:

- a) organizace výuky dalšího cizího jazyka,
- b) překročení povoleného počtu dětí v mateřské škole při stravování.

Česká školní inspekce ukládá odstranit nedostatky v těchto bodech:

- a) školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání,
- b) školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání,
- c) školní vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Činnost školy se uskutečňuje v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení a realizovanými vzdělávacími programy.

Rovnost přístupu ke vzdělání je zajištěna, při přijímání dětí a žáků ke vzdělávání škola postupuje v souladu s právními předpisy.

Organizace vzdělávání z hlediska účelného využití podmínek školy ovlivňuje negativně kvalitu průběhu vzdělávání dětí v mateřské škole.

V mateřské škole i základní škole se pedagogům většinou daří podporovat příznivou pracovní atmosféru a vztahy mezi dětmi a žáky různého věku. Rezervy jsou v řídicí činnosti ředitele školy, zejména v koordinaci a ovlivňování činnosti vyučujících základní školy. Zatím jsou jen ojediněle voleny takové výchovně vzdělávací strategie, které by zvýšily účinnost výuky a odpovídaly počtu žáků ve třídách.

Celkově hodnotí Česká školní inspekce kvalitu vzdělávání dětí v mateřské škole a žáků v základní škole jako standardní.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 31. 8. 2012 požaduje podání písemné zprávy o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků uvedených v bodě a).

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 31. 11. 2011 požaduje podání písemné zprávy o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků uvedených v bodě b).

Česká školní inspekce v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 31. 1. 2012 požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků uvedených v bodech a) a b).

Česká školní inspekce v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 31. 8. 2012 požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků uvedených v bodě c).

Zprávy zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Mgr. Miroslav Pospíšil, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v České školní inspekci, Inspektorátu v kraji Vysočina.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

(razítko)

Mgr. Miroslav Pospíšil, školní inspektor

Miroslav Pospíšil v. r.

Bc. Dana Kuličková, kontrolní pracovnice

Dana Kuličková v. r.

Mgr. Pavla Srnská, školní inspektorka

Pavla Srnská v. r.

Mgr. Věra Vítková, školní inspektorka

Věra Vítková v. r.

V Jihlavě dne 31. října 2011

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

(razítko)

Mgr. Josef Špínar, ředitel školy

J. Špínar v. r.

V (neuveďeno) dne 2. 11. 2011

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.